

بررسی مقایسه‌ای حسینیه‌های دوره قاجار در مازندران و اصفهان

مریم سادات رضوی پور^{۱*}، محمد مهدی ذاکری^۲

^۱ مربی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب

^۲ کارشناسی ارشد مهندسی معماری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات

چکیده

شکل‌گیری کالبد معماری هر بنا متأثر از عوامل بسیاری است که شناخت این عوامل ما را در دست‌یابی به الگویی برای طراحی معماری و نیز خلق فضایی با کیفیت بیش‌تر یاری خواهد کرد. هدف از بررسی مقایسه‌ای حسینیه‌های دو استان مازندران و اصفهان دست‌یابی به پاسخ این پرسش است که مهم‌ترین عوامل شکل‌دهنده الگوی معماری حسینیه‌های قاجاری در این دو استان کدامند؟ چرا و چگونه است که کالبدی متفاوت از بناهای هم‌عصر و با کارکردی یکسان مشاهده می‌شود؟ روش تحقیق در این پژوهش توصیفی و تحلیلی است و داده‌ها از طریق مطالعات میدانی و کتابخانه‌ای جمع‌آوری شده‌اند. بدین صورت که پس از برداشت پلان و جمع‌آوری سایر اطلاعات از حسینیه‌ها با مطالعه منابع کتابخانه‌ای نقش عوامل تأثیرگذار بر شکل‌گیری حسینیه‌ها مشخص گردید. سپس با تجزیه و تحلیل میزان تأثیر عوامل مختلف، مهم‌ترین شاخص تأثیرگذار بر شکل‌دهی کالبد معماری حسینیه‌ها معرفی گردید. در این تحقیق پس از مطالعه و بررسی ویژگی‌های هر یک از حسینیه‌ها و دست‌یابی به کلیتی در این باره علل تفاوت‌ها بررسی شده است. فرض اولیه تحقیق بر این بنا استوار بود که اقلیم تنها و مهم‌ترین عامل تأثیرگذار بر الگوی معماری این تکاباست. به‌منظور آزمون فرضیه با بررسی تعدادی از مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار بر کالبد هر بنای معماری از جمله ویژگی‌های اقلیمی، فرهنگ و آداب و رسوم منطقه، تأثیر سبک حاکم بر دوره و نیز تحلیل بازخورد این عوامل در معماری تکابای مورد نظر این نتیجه به دست آمد که تفاوت عمده این حسینیه‌ها بیش از هر عامل دیگری متأثر از عوامل اقلیمی است و سبک حاکم، عوامل فرهنگی و دیگر عوامل تأثیرگذار اگر چه بی تأثیر نبوده‌اند، نسبت به اقلیم تأثیر کمتری دارند.

واژگان کلیدی: حسینیه‌های مازندران، حسینیه‌های اصفهان، عوامل تأثیرگذار بر الگوی معماری بنا، سبک دوره قاجار، اقلیم.

A Comparative Study of Hoseiniyeh Religious Centers in Mazandaran and Isfahan Provinces at Qajar Era

Maryam Sadat Razavipour

Lecturer, Islamic Azad University, South Tehran Branch

Mohammad Mehdi Zakeri

M.Sc. in Architectural Engineering, Science and Research Branch, Islamic Azad University

Abstract:

Formation of an architectural physical body is under the influence of many factors and knowing these factors would help us achieve a pattern for an architectural design and also to design a space with a better quality. The purpose of comparative study of Hoseiniyeh religious centers in Mazandaran and Isfahan provinces is to respond to this question that “what are the most important factors in formation of the architectural pattern in Hoseiniyeh Religious Centers at Qajar period in these two provinces? How and why a different physical body is observed in the units of the same age and with a similar function? The research methodology of this article is descriptive and analytical method, and data has been collected through field survey and library review. After taking the plan and collecting other data about Hoseiniyeh Religious Centers and through library review, the role of factors affecting the formation of Hoseiniyeh Religious Centers was specified. Then analyzing the rate of impact of different factors, the most important effective index on the formation of architectural physical body of Hoseiniyeh Religious Centers was introduced. In this research, after studying the characteristics of each of the Hoseiniyeh Religious Centers and having a general idea about it, the causes of these differences have been studied. The primary hypothesis of this article was on this basis that climate is the only and the most important factor influencing in the architectural pattern of Hoseiniyeh Religious Centers. For examining this hypothesis, having studied some of the factors affecting the physical body of each architectural units including climatic features, culture customs and tradition of the region , the impact of the prevailing architectural style of the era and also the feedback analysis of these factors in the architecture of concerned religious centers, it was concluded that the main differences of these Hoseiniyeh Religious Centers are under the influence of climatic factors as compared with any other factors and the ruling architectural style, cultural factors and other affecting factors , though they have been influential , but they have less effect in comparison with climate.

Keywords: Hoseiniyeh Religious Centers in Mazandaran, Hoseiniyeh Religious Centers in Isfahan, Factors Affecting the Building Architectural Pattern, Style of Qajar Era ,Climate .